

**Tabela norm oceny procentowej
trwałego uszczerbku na zdrowiu
wskutek nieszczęśliwego wypadku**

Spis treści

I.	USZKODZENIA GŁOWY	3
II.	USZKODZENIA TWARZY	4
III.	USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU	5
IV.	USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU	6
V.	USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU	6
VI.	USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ	7
VII.	USZKODZENIA BRZUCHA	7
VIII.	USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOWO-PŁCIOWYCH	8
IX.	USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA I RDZENIA KRĘGOWEGO	9
X.	USZKODZENIA MIEDNICY	9
XI.	USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ	10
XII.	USZKODZENIA KOŃCZYNY DOLNEJ	13
XIII.	PORAŻENIA LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH	16

RODZAJ TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU		PROCENT USZCZERBKU
I. USZKODZENIA GŁOWY		
1.	Rany głowy (bez uszkodzeń kostnych), które wymagają szycia:	
	a) rana skóry owłosionej do 5 cm	1
	b) rany skóry owłosionej powyżej 5 cm	2
	c) rany skóry owłosionej powyżej 10 cm lub przeszczep skóry	10
	d) rana nieowłosionej skóry twarzy wymagająca szycia za każdy 1 cm	1
2.	Złamanie kości mózgowcowej	10
3.	Ubytek w kościach czaszki:	
	a) o średnicy poniżej 3 cm	2
	b) o średnicy od 3 do 10 cm	5
	c) o średnicy powyżej 10 cm	10
4.	Niedowłady:	
	a) niedowład połowiczny lub niedowład kończyn dolnych – 2° wg skali Lovetta	80
	b) niedowład połowiczny lub niedowład kończyn dolnych – 3° wg skali Lovetta	60
	c) niedowład połowiczny lub niedowład kończyn dolnych – 4° wg skali Lovetta	30
	d) jednej kończyny (siła mięśniowa wg skali Lovetta)	
	- 3°	20
	- 4°	10
5.	Zespoły pozapiramidowe z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp.	50
6.	Zaburzenia równowagi pochodzenia mózdkowego	40
7.	Upośledzenie zorności i precyzji ruchów	10
8.	Padaczka:	
	a) z zaburzeniami psychicznymi wymagająca opieki innej osoby	50
	b) z zaburzeniami psychicznymi niewymagająca opieki innej osoby	30
	c) bez zaburzeń psychicznych	20
	Uwaga: Podstawą rozpoznania padaczki są obserwacje przez lekarza napadu, typowe zmiany eeg., dokumentacja ambulatoryjna bądź szpitalna.	
9.	Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):	
	a) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi	50
	b) encefalopatie bez zmian charakterologicznych	20
	Uwaga: Za encefalopatią poza zespołem psychoorganicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym zmiany w zapisie eeg. Encefalopatia powinna być potwierdzona badaniami dodatkowymi.	
10.	Zaburzenia mowy:	
	a) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się	40
	b) afazja nieznacznego stopnia	20

I. USZKODZENIA GŁOWY cd.		
11.	Zespoły podwzgórzowe pourazowe (cukrzyca, moczówka prosta, nadczynność tarczycy i inne zaburzenia wewnątrzwydzielnicze pochodzenia ośrodkowego)	60
12.	Urazowe zniesienie czynności nerwów ruchowych gałki ocznej:	
	a) nerwu okoruchowego	15
	b) nerwu boczowego	5
	c) nerwu odwodzącego	10
13.	Urazowe zniesienie czynności nerwu trójdzielnego	10
14.	Urazowe zniesienie czynności nerwu twarzowego	10
15.	Urazowe zniesienie czynności nerwów:	
	a) językowo-gardłowego	10
	b) błędnego	20
16.	Urazowe zniesienie czynności całkowite nerwu dodatkowego	5
17.	Urazowe zniesienie czynności całkowite nerwu podjęzykowego	10
II. USZKODZENIA TWARZY		
18.	Złamania kości twarzoczaszki:	
	a) bez przemieszczenia	
	- nosa	1
	- kości jarzmowej, szczękowej lub tworzącej oczodół,	2
	b) z przemieszczeniem	
	- nosa	3
	- kości jarzmowej, szczękowej lub tworzącej oczodół,	4
	c) innych kości niż wskazanych wyżej	2
	d) dodatkowo płatne za:	
	- złamanie wieloodłamowe/wielomiejskowe	3
	- zaburzenia czynności stawu żuchwowo-skroniowego w następstwie urazu	5
	- utrata powonienia w następstwie urazu	5
19.	Utrata nosa wraz z rusztowaniem kostnym	30
20.	Utrata (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów):	
	a) szczęki	40
	b) żuchwy	50
21.	Ubytek podniebienia z zaburzeniami mowy i połykania	20
22.	Rany i ubytki języka:	
	a) rany wymagające szycia	5
	b) z zaburzeniami mowy i połykania	10
	c) całkowita utrata języka	40

III. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU

23. Upośledzenie ostrości widzenia:

a) przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obojga oczu stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu określa się według następującej tabeli:

Ostrość widzenia oka lewego \ Ostrość widzenia oka prawego	1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (1/2)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
	Procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu										
1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
0,5 (1/2)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100

Uwaga:

Ostrość wzroku zawsze określa się po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

b) utrata widzenia w jednym oku albo wyłuszczeniem gałki ocznej

40

24. Porażenie nastawności (akomodacji) nadające się do korekcji szklami:

a) jednego oka

15

b) obojga oczu

30

25. Uszkodzenia gałki ocznej wskutek urazów fizycznych lub chemicznych:

a) rozdarcie naczyńówki jednego oka

b) zapalenie naczyńówki i siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenia widzenia środkowego lub obwodowego

c) przedziurawienie plamki żółtej jednego oka

d) zanik nerwu wzrokowego

e) blizny rogówki lub twardówki (garbiak twardówki)

f) zaćma urazowa (uszkodzenie soczewki)

g) ciało obce wewnątrzgałkowe powodujące obniżenie ostrości wzroku

ocena
wg poz. 23a

26. Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się według niżej podanej tabeli:

Zwężenie do	Przy nienaruszonym drugim oku	W obu oczach	Przy ślepcie drugiego oka
60°	0%	0%	35%
50°	5%	15%	45%
40°	10%	25%	55%
30°	15%	50%	70%
20°	20%	80%	85%
10°	25%	90%	95%
poniżej 10°	35%	95%	100%

III. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU cd.																																	
27.	Połowicze niedowidzenia:																																
	a) dwuskroniowe	60																															
	b) dwunosowe	30																															
	c) jednoimienne	25																															
	d) jednoimienne górne	10																															
	e) jednoimienne dolne	40																															
28.	Utrata własnej soczewki lub jej czynności (z wszczepieniem sztucznej soczewki albo bez jej wszczepienia):																																
	a) w jednym oku	15																															
	b) w obojgu oczach	30																															
29.	Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie):																																
	a) w jednym oku	5																															
	b) w obojgu oczach	15																															
30.	Odwarstwienie siatkówki jednego oka pourazowe (po potwierdzonym urazie oka lub głowy)	ocena wg poz. 23a i poz. 26																															
31.	Jaskra pourazowa (po potwierdzonym urazie oka lub głowy) - z zastrzeżeniem, że ogólny procent uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 40% za jedno oko i 100% za oboje oczu																																
32.	Wytrzeszcz tętniący pourazowy	40																															
33.	Zaćma pourazowa	ocena wg poz. 23a																															
IV. USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU																																	
34.	Przy upośledzeniu ostrości słuchu procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu określa się według niżej podanej tabeli:																																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="5">Obliczanie procentowego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosera (w modyfikacji)</th> </tr> <tr> <th>Ucho prawe \ Ucho lewe</th> <th>0-25 dB</th> <th>26-40 dB</th> <th>41-70 dB</th> <th>Powyżej 70 dB</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <th>0-25 dB</th> <td>0%</td> <td>5%</td> <td>10%</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <th>26-40 dB</th> <td>5%</td> <td>15%</td> <td>20%</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <th>41-70 dB</th> <td>10%</td> <td>20%</td> <td>30%</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <th>Powyżej 70 dB</th> <td>20%</td> <td>30%</td> <td>40%</td> <td>60%</td> </tr> </tbody> </table>			Obliczanie procentowego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosera (w modyfikacji)					Ucho prawe \ Ucho lewe	0-25 dB	26-40 dB	41-70 dB	Powyżej 70 dB	0-25 dB	0%	5%	10%	20%	26-40 dB	5%	15%	20%	30%	41-70 dB	10%	20%	30%	40%	Powyżej 70 dB	20%	30%	40%	60%
Obliczanie procentowego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosera (w modyfikacji)																																	
Ucho prawe \ Ucho lewe	0-25 dB	26-40 dB	41-70 dB	Powyżej 70 dB																													
0-25 dB	0%	5%	10%	20%																													
26-40 dB	5%	15%	20%	30%																													
41-70 dB	10%	20%	30%	40%																													
Powyżej 70 dB	20%	30%	40%	60%																													
	Uwaga: oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1000 i 2000 Hz.																																
35.	Urazy małżowiny usznej:																																
	a) rany wymagające szycia oraz oparzenia i odmrożenia	2																															
	b) utrata części małżowiny	5																															
	c) utrata jednej małżowiny	15																															
	d) utrata obu małżowin	25																															
36.	Uszkodzenie ucha środkowego, błony bębenkowej, kosteczek słuchowych	ocena wg poz. 34																															
37.	Uszkodzenie ucha wewnętrznego:																																
	a) z uszkodzeniem części statycznej	30																															
	b) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej	50																															
V. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU																																	
38.	Uszkodzenie gardła z upośledzeniem jego czynności	10																															
39.	Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki tchawiczej:																																
	a) z zaburzeniami emisji głosu	40																															
	b) z bezgłosem	60																															
40.	Uszkodzenie tchawicy ze zwężeniem	40																															

V. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU cd.		
41.	Uszkodzenie przełyku powodujące:	
	a) trudności w odżywianiu pokarmami stałymi z upośledzeniem stanu odżywienia	20
	b) odżywanie tylko płynami	50
	c) konieczność wytworzenia stałej przetoki żołądkowej	80
42.	Rany skóry szyi, które wymagają szycia:	
	a) rany do 5 cm	1
	b) rany powyżej 5 cm	2
VI. USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ		
43.	Rany klatki piersiowej, które wymagają szycia i utrata gruczołu sutkowego:	
	a) rany do 5 cm lub rany brodawki	1
	b) rany powyżej 5 cm	3
	c) częściowa utrata brodawki	5
	d) całkowita utrata sutka	15
44.	Złamanie żeber:	
	- za jedno	1
45.	Złamanie mostka:	
	a) bez przemieszczenia	2
	b) z przemieszczeniem	5
46.	Uszkodzenia płuc i opłucnej, które powstały w następstwie urazu:	
	a) krwiak lub odma opłucnej wymagające drenażu	5
	b) krwiak lub odma opłucnej wymagające leczenia operacyjnego	10
	c) utrata części płuca	15
	d) utrata całego płuca	25
47.	Pourazowe uszkodzenia tkanki płucnej powikłane przetokami, ropniem płuc i z utrwaloną niewydolnością oddechową	
48.	Uszkodzenie serca lub osierdzia pourazowe:	
	a) z wydolnym układem krążenia	5
	b) z objawami względnej wydolności układu krążenia (2/3° wg skali NYHA)	30
	c) z objawami niewydolności krążenia (4° wg skali NYHA)	60
49.	Przepukliny przeponowe pourazowe z zaburzeniami funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia	
VII. USZKODZENIA BRZUCHA		
50.	Uszkodzenia powłok jamy brzusznej, które wymaga szycia:	
	a) rany skóry do 5 cm	1
	b) rany skóry od 5 cm do 10 cm	3
	c) rany skóry powyżej 10 cm	5
	d) urazowe rany skóry z otwarciem jamy otrzewnowej	10
51.	Uszkodzenie żołądka, jelit i sieci:	
	a) bez utraty narządów jamy brzusznej i zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego	5
	b) utrata części żołądka, jelita cienkiego lub grubego	15
52.	Przetoki jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny:	
	a) jelita cienkiego	50
	b) jelita grubego	30
53.	Przetoki okołoodbytnicze	
54.	Uszkodzenie zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	

VII. USZKODZENIA BRZUCHA cd.		
55.	Wypadnięcie odbytnicy	20
56.	Uszkodzenia śledziony:	
	a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
	b) utrata śledziony	20
57.	Uszkodzenia wątroby, dróg żółciowych lub trzustki:	
	a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
	b) utrata pęcherzyka żółciowego, fragmentu wątroby, fragmentu trzustki	15
	c) utrata całkowita wątroby (w tym przeszczep wątroby) lub trzustki	100
VIII. USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOWO-PŁCIOWYCH		
58.	Uszkodzenie jednej nerki lub obu nerek:	
	a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
	b) utrata częściowa nerki	15
59.	Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej	30
60.	Utrata jednej nerki przy upośledzeniu funkcjonowania drugiej nerki	50
61.	Utrata obu nerek	80
62.	Uszkodzenie moczowodu:	
	a) leczone endoskopowo	5
	b) leczone rekonstrukcyjnie ze zwężeniem światła	20
63.	Uszkodzenie pęcherza moczowego:	
	a) leczone operacyjnie	10
	b) utrata całkowita pęcherza	50
64.	Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego	30
65.	Uszkodzenie cewki moczowej:	
	a) powodujące trudności w oddawaniu moczu	15
	b) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu	30
66.	Uszkodzenia prącia:	
	a) rany wymagające leczenia rekonstrukcyjnego	5
	b) częściowa utrata	15
	c) całkowita utrata	25
67.	Uszkodzenie jąder lub jajników:	
	a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
	b) utrata częściowa	10
68.	Utrata jednego jądra lub jajnika	15
69.	Utrata obu jąder lub obu jajników	30
70.	Wodniak jądra pourazowy	5
71.	Utrata macicy	25
72.	Uszkodzenie krocza:	
	a) pourazowe rany skóry powyżej 3 cm długości/średnicy, które nie wymagają zaopatrzenia chirurgicznego	5
	b) rany skóry, mięśni, powięzi wymagające zaopatrzenia chirurgicznego	10
	c) powodujące wypadanie pochwy	15
	d) powodujące wypadanie pochwy i macicy	30

IX. USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA I RDZENIA KRĘGOWEGO		
73.	Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym:	
	a) skręcenia	1
	b) złamania trzonów lub łuków leczone zachowawczo	10
	c) złamania trzonów lub łuków leczone operacyjnie	15
	d) złamania wielopoziomowe za każdy krąg począwszy od drugiego, dodatkowo	5
	e) zwichnięcie	2
	f) zeszywnienie	30
	g) zeszywnienie z niekorzystnym ustawieniem głowy	50
74.	Uszkodzenie kręgosłupa w odcinku piersiowym i lędźwiowym:	
	I. Odcinek piersiowy do Th11 włącznie:	
	a) skręcenia	2
	b) złamania trzonów lub łuków leczone zachowawczo	5
	c) złamania trzonów lub łuków leczone operacyjnie	10
	d) złamania wielopoziomowe za każdy krąg począwszy od drugiego, dodatkowo	2
	e) zwichnięcie	2
	f) zeszywnienie	25
	g) zeszywnienie z niekorzystnym ustawieniem tułowia	40
	II. Odcinek lędźwiowy Th12–L5:	
	a) skręcenia	2
	b) złamania trzonów lub łuków leczone zachowawczo	10
	c) złamania trzonów lub łuków leczone operacyjnie	20
	d) złamania wielopoziomowe za każdy krąg począwszy od drugiego, dodatkowo	4
	e) zwichnięcie	6
	f) zeszywnienie	25
	g) zeszywnienie z niekorzystnym ustawieniem tułowia	40
	75.	Izolowane złamania wyrostków poprzecznych, wyrostków kolczystych za każdy
76.	Uszkodzenia rdzenia kręgowego:	
	a) niedowład kończyn górnych	ocena wg punktu 4
	b) niedowład kończyn dolnych	
X. USZKODZENIA MIEDNICY		
77.	Uszkodzenie izolowane spojenia łonowego i stawu krzyżowo-biodrowego:	
	a) rozejście spojenia łonowego	5
	b) rozerwanie stawu krzyżowo-biodrowego	10
78.	Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej jedno- lub wielomiejscowe:	
	a) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa):	
	- złamanie kości kulszowej lub łonowej	2
	- złamanie kości kulszowej i łonowej	5
	b) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgaigne'a):	
	- bez przemieszczenia	10
	- z przemieszczeniem	20
	c) izolowane złamanie kości krzyżowej	3
d) złamanie kości ogonowej	3	

X. USZKODZENIA MIEDNICY cd.		
79.	Złamanie panewki:	
	a) tylnej kolumny, tylnej krawędzi	20
	b) przedniej kolumny, przedniej krawędzi	10
	c) zwichnięcie centralne:	
	- I ^o	10
- II ^o	15	
- III ^o	30	
80.	Izolowane złamanie miednicy (talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulszowy)	5
XI. USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ		
Bark		
81.	Złamanie łopatki lub obojczyka:	
	a) bez przemieszczenia, bez ograniczenia ruchomości	3
	b) wieloodłamowe lub z przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości	5
82.	Urazy stawu obojczykowo-barkowego, obojczykowo-mostkowego lub stawu ramiennie-łopatkowego	
	a) skręcenia	3
	b) zwichnięcie	4
	c) złamania:	
	- bez przemieszczenia, bez ograniczenia ruchomości	4
- wieloodłamowe z przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości	7	
- leczone protezoplastyką	10	
83.	Zesztywnienie stawu barkowego:	
	a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym (odwiedzenie około 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna około 25°)	35
	b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	40
Ramie		
84.	Złamanie trzonu kości ramiennej:	
	a) bez przemieszczenia, bez ograniczenia ruchomości	3
	b) z przemieszczeniem, zaburzeniem osi i ograniczeniem ruchomości	10
	c) inne	5
85.	Uszkodzenia tkanek miękkich:	
	a) szyte rany skóry za każde 10 cm ich długości	1
	b) mięśnia dwugłowego	6
	c) innych mięśni ramienia	4
Staw łokciowy		
86.	Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej i bliższej nasady przedramienia (złamania nadkłykciowe i przekłykciowe kości ramiennej, złamania wyrostka łokciowego, głowy kości promieniowej itp.)	
	a) bez przemieszczenia, bez ograniczenia ruchomości	2
	b) wieloodłamowe z przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości	10
	c) inne	4
87.	Zesztywnienie stawu łokciowego:	
	a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia	20
	b) z brakiem ruchów obrotowych	30
	c) w ustawieniu wyprostnym lub zbliżonym (160–180°)	45
	d) w innych ustawieniach albo cepowy staw łokciowy	35

Staw łokciowy cd.		
88.	Inne uszkodzenia w obrębie stawu łokciowego:	
	a) skręcenia	1
	b) zwichnięcia	5
	c) zwichnięcia powikłane uszkodzeniem nerwów i naczyń	15
Przedramię		
89.	Złamania w obrębie dalszych nasad jednej lub obu kości przedramienia:	
	a) złamania bez przemieszczenia	2
	b) złamania z przemieszczeniem i zniekształceniem nadgarstka	4
	c) złamania wieloodłamowe ze znacznym przemieszczeniem, zniekształceniem nadgarstka i ograniczeniem ruchomości	10
90.	Złamania trzonów kości przedramienia (za każdą)	
	a) złamania bez przemieszczenia	2
	b) złamania z przemieszczeniem	5
	c) złamania typu di Monteggia i Galeazzi	10
	d) złamania powikłane zrostem opóźnionym, operowane co najmniej dwukrotnie	15
	e) złamania wygojone z dużym ograniczeniem ruchomości i zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe itp. – zespół Sudecka)	20
Nadgarstek		
91.	Ograniczenia ruchomości w obrębie nadgarstka w następstwie jego uszkodzeń (skręcenia, zwichnięcia, złamania kości nadgarstka, pourazowe martwice jałowe)	
	a) skręcenia	1
	b) zwichnięcia	3
	c) złamania kości łódeczkowatej	5
	d) złamania innych pojedynczych kości nadgarstka	2
	e) mnogie złamania kości nadgarstka	5
	f) zmiążdżenia nadgarstka z lub bez złamań powodujące ograniczenie ruchomości	10
92.	Zesztywnienie w obrębie nadgarstka:	
	a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym	15
	b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	25
Śródreczę		
93.	Złamania kości śródreczę:	
	I. 1 lub 2 kość śródreczę:	
	a) złamania I kości śródreczę bez przemieszczenia	1
	b) złamania I kości śródreczę z przemieszczeniem	2
	c) złamania I kości śródreczę wieloodłamowe lub z przemieszczeniem	5
	II. 3, 4 lub 5 kości śródreczę:	
a) złamania kości śródreczę bez przemieszczenia za każdą	1	
b) złamania kości śródreczę wieloodłamowe lub z przemieszczeniem za każdą	2	
Kciuk (palec 1)		
94.	Utraty w obrębie kciuka:	
	a) utrata opuszki	5
	b) utrata paliczka paznokciowego	10
	c) utrata paliczka paznokciowego z częścią paliczka podstawowego (do 2/3 długości paliczka)	15
	d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreczę	20
e) utrata obu paliczków z kością śródreczę	30	

Kciuk (palec 1) cd.			
95.	Uszkodzenia tkanek miękkich kciuka:		
	a)	rany z zaburzeniami czucia opuszki	2
	b)	rany z zaburzeniami czucia całego kciuka	5
	c)	przecięcia ścięgien prostowników i odwodzicieli	3
	d)	przecięcia ścięgien zginaczy	5
	e)	zwichnięcia stawu międzypaliczkowego	3
	f)	zwichnięcia stawu śródręczno-paliczkowego	2
	g)	zesztywnienie w stawie międzypaliczkowym	5
	h)	zesztywnienie w stawie śródręczno-paliczkowym	3
	i)	złamania bez przemieszczenia	2
	j)	złamania z przemieszczeniem	3
	k)	mnoгие złamania paliczków w tym złamania otwarte	5
Palec wskazujący (palec 2)			
96.	Utraty w obrębie palca wskazującego:		
	a)	utrata opuszki	2
	b)	utrata paliczka paznokciowego	5
	c)	utrata dwóch paliczków	10
	d)	utrata trzech paliczków	15
	e)	utrata palca wskazującego z kością śródręcza	20
97.	Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca wskazującego (złamania, blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – za każde:		
	a)	rany z zaburzeniami czucia opuszki	1
	b)	rany z zaburzeniami czucia całego wskaziciela	4
	c)	przecięcia ścięgien prostowników	2
	d)	przecięcia ścięgien zginaczy	4
	e)	zwichnięcia jednego stawu	2
	f)	zwichnięcia mnoгие	4
	g)	zesztywnienie w jednym stawie	5
	h)	zesztywnienie w dwóch stawach	10
	i)	zesztywnienie w trzech stawach	15
	j)	złamanie paliczka bez przemieszczenia	1
	k)	złamanie paliczka z przemieszczeniem	2
	l)	mnoгие złamania paliczków, w tym złamania otwarte	5
Palec środkowy (palec 3)			
98.	Utraty w obrębie palca środkowego:		
	a)	utrata opuszki	2
	b)	utrata paliczka paznokciowego	4
	c)	utrata dwóch paliczków	5
	d)	utrata trzech paliczków	10
	e)	utrata palca środkowego z kością śródręcza	15
99.	Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca środkowego (złamania, blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – za każde:		
	a)	rany z zaburzeniami czucia	1
	b)	rany z przecięciem ścięgien prostowników	1

Palec środkowy (palec 3) cd.		
99. cd.	c) rany z przecięciem ścięgien zginaczy	3
	d) zwichnięcia	2
	e) zeszywnienia w jednym stawie	4
	f) zeszywnienie w dwóch stawach	6
	g) zeszywnienie w trzech stawach	10
	h) złamania paliczka bez przemieszczenia	1
	i) mnogie złamania paliczków, w tym złamania otwarte	3
Palec serdeczny i mały (palec 4 i 5)		
100.	Utraty w obrębie palca serdecznego i małego:	
	a) utrata opuszki	1
	b) utrata paliczka paznokciowego	2
	c) utrata dwóch paliczków	3
	d) utrata trzech paliczków	5
	e) utrata palca serdecznego lub małego z kością śródreżca	7
101.	Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca serdecznego i małego (złamania, blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – za każde:	
	a) rany z zaburzeniami czucia	1
	b) rany z przecięciem ścięgien prostowników	1
	c) rany z przecięciem ścięgien zginaczy	1
	d) zwichnięcia	1
	e) zeszywnienia w jednym stawie	2
	f) zeszywnienie w dwóch stawach	3
	g) zeszywnienie w trzech stawach	5
	h) złamania paliczka bez przemieszczenia	1
	i) mnogie złamania paliczków, w tym złamania otwarte	2
XII. USZKODZENIA KOŃCZYNY DOLNEJ		
Biodro		
102.	Trwałe następstwa urazów stawu biodrowego (zwichnięć, złamań szyjki, złamań przekrętarszych, podkrętarszych, złamań krętarzy itp.):	
	a) zwichnięcia stawu biodrowego:	7 ocena wg poz. 78
	- bez złamania panewki	
	- ze złamaniami miednicy w obrębie stawu biodrowego	
	b) złamania szyjki kości udowej, przekrętarsze lub podkrętarsze:	
- bez ograniczenia ruchomości	5	
- operowane i zespolone	10	
- operowane z użyciem protezy	15	
- nieoperowalne	20	
c) złamania i zwichnięcia wygojone z bardzo ciężkimi zmianami miejscowymi i dolegliwościami wtórnymi (kręgosłup, staw krzyżowo-biodrowy, kolano itp.), wynikającymi ze zrostu z dużym przemieszczeniem, skróceniem kończyny powyżej 5 cm, znacznym osłabieniem siły mięśni obręczy kończyn dolnych, zmian zwyrodnieniowych pourazowych itp.	50	
Udo		
103.	Złamanie trzonu kości udowej:	
	a) dwuodłamowe	5
	b) wieloodłamowe	7
	c) wielopoziomowe	10
	d) złamania otwarte	20

Udo cd.		
104.	Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (rany, oparzenia, przecięcia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.)	
	a) rany wymagające szycia	2
	b) uszkodzenia mięśnia czworogłowego lub dwugłowego	5
	c) innych mięśni	3
105.	Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe	10
Kolano		
106.	Trwałe następstwa urazów stawu kolanowego (uszkodzenia więzadłowe, torebkowe, łąkotek, kości tworzących staw kolanowy – złamania nadkłykciowe i przezkłykciowe kości udowej, złamania nasady bliższej podudzia, złamania kłykci piszczeli itd.)	
	a) złamania nasady dalszej kości udowej lub bliższej podudzia:	
	- bez przemieszczenia	2
	- z przemieszczeniem	5
	- wieloodłamowe	15
	- otwarte lub zmiżdżeniowe	20
	b) złamania kłykci piszczeli:	
	- bez przemieszczenia	3
	- z przemieszczeniem jednego kłykcia	7
	- z przemieszczeniem obu kłykci	14
	- otwarte lub zmiżdżeniowe	20
	c) złamania rzepki:	
	- bez przemieszczenia	2
	- z przemieszczeniem	5
	- usunięcie rzepki	10
	d) zwichnięcie rzepki lub skręcenie kolana	2
	e) uszkodzenia łąkotek	2
	- częściowe usunięcie łąkotki	2
	- całkowite usunięcie łąkotki	3
	f) uszkodzenia więzadeł:	
	- częściowe (naderwanie)	3
	- całkowite (zerwanie)	9
	Uwaga: w przypadku uszkodzenia kilku więzadeł uszczerbek sumuje się, ale nie może przekroczyć 20%.	
Podudzie		
107.	Złamanie trzonów kości podudzia:	
	a) dwuodłamowe	3
	b) wieloodłamowe	7
	c) wielopoziomowe	10
	d) otwarte lub zmiżdżeniowe	15
108.	Izolowane złamania trzonu strzałki (oprócz kostki bocznej)	2
109.	Uszkodzenia tkanek miękkich podudzia (uszkodzenia mięśni, uszkodzenia ścięgna Achillesa i innych ścięgien):	
	a) mięśnia trójgłowego łydki:	
	- naderwanie	2
	- zerwanie	5
	b) zerwanie ścięgna Achillesa	5
	c) naderwanie ścięgna Achillesa:	3
	- ze znacznym ograniczeniem ruchomości stawu skokowego i wyraźnym osłabieniem siły mięśniowej uniemożliwiające stanie na palcach	10
	- jak wyżej i powikłane procesem ropnym, dużym zniekształceniem ścięgna, dużymi dolegliwościami bólowymi	20
	d) mięśni prostujących staw skokowy (piszczelowego przedniego, prostowników długich palców)	3
	e) innych mięśni i ścięgien	2
	f) rany podudzia wymagające szycia	1

Stawy skokowe, stopa		
110.	Trwałe następstwa urazów stawu skokowego:	
	a) skręcenia	1
	b) złamania:	
	- jednej kostki	3
	- dwukostkowe	3
	- trójkostkowe	5
	- dwukostkowe lub trójkostkowe z ograniczeniem ruchomości, dużymi zanikami mięśniowymi i istotnym upośledzeniem funkcji	10
c) powikłane przewlekłym zapaleniem kości i stawu, przetokami, martwicą aseptyczną, zmianami neurologicznymi itp.	20	
d) tylnej krawędzi piszczeli lub nasady dalszej piszczeli (bez przemieszczenia)	2	
e) tylnej krawędzi piszczeli lub nasady dalszej piszczeli z przemieszczeniem	4	
111.	Złamania kości piętowej lub skokowej:	
	a) kości piętowej:	2
	- innych części kości piętowej (stawowe) bez przemieszczenia	3
	- ch części kości piętowej (stawowe) z ograniczeniem ruchomości stawu skokowego, niewielką koślawością tyłostopia (do 10°) i niewielkim płaskostopiem podłużnym	10
	- innych części kości piętowej (stawowe) z ograniczeniem ruchomości stawu skokowego, koślawością tyłostopia (ponad 10°) i płaskostopiem podłużnym	15
	- innych części kości piętowej (stawowe) z ograniczeniem ruchomości stawu skokowego, znaczną koślawością tyłostopia (ponad 20°) i stopą płaską	20
	- jak wyżej i powikłanych zmianami zapalnymi kości, przetokami i dużego stopnia deformacją kości (kąt Boehlera zerowy lub ujemny)	30
	b) kości skokowej:	
	- bez przemieszczenia	3
	- z przemieszczeniem	8
- z przemieszczeniem i powikłane jałową martwicą kości	17	
c) zwichnięcia okołoskokowe:		
- bez powikłań	3	
- z ograniczeniem ruchomości, dolegliwościami bólowymi, zanikami mięśniowymi itp.	10	
112.	Utrata kości piętowej lub skokowej	40
113.	Uszkodzenia innych kości stępu:	
	a) zrost bez przemieszczenia	1
	b) zrost z przemieszczeniem	5
114.	Złamania kości śródstopia:	
	a) 1 lub 5 kości bez przemieszczenia	1
	b) 1 lub 5 kości z przemieszczeniem	2
	c) 1 lub 5 kości z dużym przemieszczeniem, ograniczeniem ruchomości stawu skokowego lub palców I zaburzeniami chodu	10
	d) 2, 3 lub 4 kości bez przemieszczenia	1
	e) 2, 3 lub 4 kości z przemieszczeniem	2
	f) 2, 3 lub 4 kości śródstopia z dużym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości palców oraz zaburzeniami chodu	5
	g) trzech kości śródstopia z przemieszczeniem	10
h) czterech i więcej kości śródstopia z przemieszczeniem	15	
	Inne uszkodzenia stopy pozostawiające zmiany bliznowate i zniekształcające:	
	a) rany powyżej grzbietu stopy, które wymagały szycia	1
	b) rany podeszwy powyżej 2 cm na powierzchni obciążanej	2
	d) rany podeszwy powyżej 4 cm na powierzchni nieobciążanej	2
	e) blizny po oparzeniach co najmniej II° pozostawiające rozległe blizny (co najmniej połowa powierzchni stopy) z ograniczeniem funkcji palców lub rozległe rany (darte, płatowe itp.)	7
115.	Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	40
116.	Utrata stopy w stawie Lisfranca	35
	Utrata stopy na poziomie kości śródstopia	30

Palce stopy		
117.	Utrata paliczka paznokciowego palucha (palec 1)	5
118.	Utrata całego palucha (palec 1)	10
119.	Utrata palucha wraz z kością śródstopia, bez względu na poziom utraty kości śródstopia	15
120.	Utrata palców stopy 2-5 w części lub całości – za każdy palec	2
121.	Utrata 5 palca wraz z kością śródstopia, bez względu na poziom utraty kości śródstopia	8
122.	Utrata palców stopy 2-4 z kością śródstopia, bez względu na poziom utraty kości śródstopia, za każdy palec	5
123.	Inne uszkodzenia i zniekształcenia palców stopy:	
	a) złamania palców 1-5, za każdy	1
	b) złamania palca 1-5 z przemieszczeniem	2
	c) złamanie palucha (palca 1) wieloodłamowe, z przemieszczeniem, dużym ograniczeniem ruchu, dwóch paliczków	5
XIII. PORAŻENIA LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH		
124.	Uszkodzenie częściowe lub całkowite:	
	a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym lub nerwu piersiowego długiego:	
	- częściowe	5
	- całkowite (porażenie)	15
	b) nerwu pachowego lub nerwu mięśniowo-skórnego lub nerwu łokciowego:	
	- częściowe	10
	- całkowite (porażenie)	20
	c) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia:	
	- częściowe	10
	- całkowite (porażenie)	35
	d) nerwu promieniowego poniżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia:	
	- częściowe	10
	- całkowite (porażenie)	25
	e) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia lub nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka:	
	- częściowe	5
	- całkowite (porażenie)	15
	f) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia:	
	- częściowe	5
	- całkowite (porażenie)	10
	g) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia lub nerwu udowego:	
	- częściowe	10
	- całkowite (porażenie)	30
	h) splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej):	
	- częściowe	10
	- całkowite (porażenie)	20
	i) splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej):	
	- częściowe	15
	- całkowite (porażenie)	40
	j) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego lub nerwu zasłonowego:	
	- częściowe	5
	- całkowite (porażenie)	15
	k) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego):	
	- częściowe	7
	- całkowite (porażenie)	20
	l) nerwu sromowego wspólnego:	
	- częściowe	8
	- całkowite (porażenie)	25
	m) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy:	
	- częściowe	17
	- całkowite (porażenie)	50

XIII. PORAŻENIA LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH cd.

124. cd	n) nerwu piszczelowego:	
	- częściowe	13
	- całkowite (porażenie)	40
	o) nerwu strzałkowego:	
	- częściowe	7
	- całkowite (porażenie)	20
	p) splotu lędźwiowo-krzyżowego:	
	- częściowe	20
	- całkowite (porażenie)	70
	r) pozostałych nerwów odcinka lędźwiowo-krzyżowego:	
	- częściowe	3
	- całkowite (porażenie)	10
125.	Rana skóry (poza twarzą), która wymagała szycia (niewymieniona wcześniej w tabeli) za każde 3 cm jej długości	1
126.	Utrata zęba stałego (za każdy ząb)	
	a) siekacz lub kieł	
	- częściowa	2
	- całkowita	3
	b) inny ząb	
	- częściowa	1
- całkowita	2	
Uwaga: nie dotyczy zębów mlecznych. W przypadku utraty zęba wcześniej uszkodzonego (leczonego) uszczerbek ogranicza się do ½ wartości uszczerbku wskazanego w niniejszej tabeli.		
127.	Ostre zatrucie gazami lub chemikaliami	
	a) bez wtórnych powikłań	5
	b) z wtórnymi powikłaniami	10
Uwaga: uszczerbek przyznaje się za sam fakt wystąpienia ostrego zatrucia. Uszkodzenia ciała wywołane zatruciem należy oceniać dodatkowo według odpowiednich pozycji w tabeli zgodnie z rozpoznaniem lekarskim.		
128.	Utrata jednej kończyny	
	a) całkowita (w barku/biodrze)	60
	b) częściowa amputacja	
	- na wysokości ramienia/uda	50
	- na wysokości przedramienia/podudzia	45
- stopy w całości		

